

Adresses — Hulde-adressen

Hulde-adres van de Koninklijke Vlaamse Academie

De Kon. Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde (Gent) heeft mij de eervolle taak opgedragen, de Kon. Commissie voor Toponymie en Dialectologie hartelijk geluk te wensen n. a. v. haar 25-jarig bestaan, dat heden plechtig wordt gevierd.

Het is het onontkoombaar lot van alle echte, de volstreckte waarheid nastrevende, wetenschap, dat ze vroeg of laat inziet, hoe noodzakelijk het voor haar is, ten einde zelf met des te groter zekerheid te kunnen optreden, allerlei, op het eerste gezicht minder belangrijke grensgebieden zo grondig mogelijk te laten ontginnen.

Aldus heeft b. v. de ernstige beoefening der philologie van lieverlede een aanzienlijke uitbreiding weten te geven aan verschillende van haar onderdelen, o. m. *de dialectologie en de toponymie*, bij zo verre zelfs dat die twee disciplines in 1926 bij K. B. officieel werden erkend en toevertrouwd aan een speciaal daartoe aangestelde Commissie van deskundigen.

Sindsdien heeft die Commissie onverpoosd en hard gewerkt, zodat zij thans met trots en voldoening mag terugblikken én op haar *Handelingen*, die tot dusver reeds 24 kloeke boekdelen omvatten én op haar *Werken*, die uit 10 interessante bijdragen bestaan.

Aan die onverdroten ijver wil de Kon. Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde te Gent dan ook een welgemeende hulde brengen. Ze doet zulks trouwens met kennis van zaken. Te allen tijde immers heeft zij de toponymie en de dialectologie onder haar bijzondere bescherming geno-

men zoals overtuigend blijkt uit verscheidene door haar op dat dubbel gebied uitgegeven standaardwerken. Bovendien telt ze onder haar leden 7 gezaghebbende geleerden, die de ons hier bezighoudende keurvakken beoefenen en die tevens zitting hebben in de op dit ogenblik door ons gehuldigde Commissie.

Niet alleen echter juicht de Kon. Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde (Gent) om wat de Kon. Comm. voor Toponymie en Dialectologie tot nog toe heeft verwezenlijkt, maar ze spreekt tegelijkertijd de hoop uit, dat die Commissie nog lang de ingeslagen weg moge blijven bewandelen, want het te onderzoeken arbeidsveld is zo goed als onmetelijk en hier, zoals elders, is een overwinning slechts de aanvang van een nieuwe en eigenlijk nooit volledig uitgevochten strijd.

Dr. W. VAN EEGHEN.

Brussel, 29 Oct. 1951.

Adresse de la Commission des Anciennes Lois et Ordonnances de Belgique

La Commission Royale des Anciennes Lois et Ordonnances de Belgique s'associe ce jour à la manifestation par laquelle votre Commission commémore le vingt-cinquième anniversaire de sa fondation.

En rappelant quelques noms parmi les plus illustres de vos membres disparus : BOISACQ, HAUST, TEIRLINCK, MANSION, elle rend hommage à tous ceux qui, au cours de ce quart de siècle, ont contribué par leurs travaux à assurer le développement de la toponymie et de la dialectologie en Belgique.

Vos publications ont grandement aidé, par leur impor-

tance et leur valeur, à mettre en évidence l'intérêt exceptionnel qu'offrent pour l'étude de notre passé, les sciences auxquelles vous consacrez vos recherches.

Les travaux de nos deux Commissions se complètent utilement. Si l'édition des coutumes médiévales peut contribuer à une étude systématique des termes juridiques dans les dialectes anciens les travaux de dialectologie permettent aux historiens du droit de mieux comprendre la langue de nos vieux coutumiers.

Steeds nog staan zware taken Uw Commissie te wachten. Niettegenstaande haar honderdjarig bestaan, heeft onze Commissie voor de Uitgave der Oude Wetten en Verordeningen nog het einde van haar bezigheden niet kunnen bereiken. Uw Commissie, die zich met jongere wetenschappen onledig houdt, heeft nog ontelbare problemen te bewerken.

Moge in de toekomst de samenwerking van onze beide Commissies tot de vooruitgang van de wetenschap bijdragen.

Namens de Koninklijke Commissie
voor de Uitgave der Oude Wetten en Verordeningen :

Au nom de la Commission Royale
des Anciennes Lois et Ordonnances :

De Secretaris,
Le Secrétaire,
J. GILISEN.

De Voorzitter,
Le Président,
J. SIMON.

De 29e October 1951.
Le 29 octobre 1951.

Hulde-adres
van de Kon. Vla. Academie voor Wetenschappen,
Letteren en Schone Kunsten van België

De Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België sluit zich graag aan bij de plechtige betoging ter gelegenheid van het jubileum van de *Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie*.

De Academie heeft steeds met belangstelling het wetenschappelijk werk van die geleerde instelling gevolgd en er het hoge gehalte van gewaardeerd.

Zij wenst haar geluk met de viering van haar vijf en twintig jarig bestaan en spreekt de hoop uit dat haar bedrijvigheid steeds moge toenemen, wetenschap en land ten bate.

Brussel, 29 October 1951.

De Vaste Secretaris,
Prof. Dr. J. HAESAERT.

De Voorzitter,
Prof. Dr. Kan. R. LEMAIRE.

Hulde-adres van de Nationale Commissie
voor Folklore

Aan de Heren Voorzitter en Leden van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie, op de 29^e October 1951.

In opdracht van de Vlaamse afdeling van de Nationale Commissie voor folklore heb ik de eer de hartelijkste gelukwensen aan te bieden aan de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie ter gelegenheid van de 25^e verjaring van haar stichting.

Onze gelukwensen sluiten de oprechte erkenning in van

hare drukke bedrijvigheid zonder laagten en hare voorbeeldige wetenschappelijke werkzaamheid. Wij zijn ervan overtuigd dat zij die zal blijven aan de dag leggen in de toekomst, gelijk thans en in het verleden.

Wij, als beoefenaars van de volkskunde, achten ons in alle bescheidenheid bij machte om een oordeel uit te spreken over hare hoogstaande werking en de door haar bereikte doeltreffende resultaten van haar vlijtige onderzoekingen, omdat hare studie-objecten van ouds de belangstelling van de folklore hebben gewekt en blijvend moeten gaande maken. Gelijk wij nog voor kort — namelijk op de plechtige openingszitting van het nieuwe bestuursjaar van onze Nationale Commissie, de 20^e dezer — konden onderstrepen, houden wij in de allereerste plaats naar Uwe Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie de hand uitgestoken in ons streven naar samenwerking met alle geleerde genootschappen, die de volkskunde rechtstreeks of onrechtstreeks kunnen dienen. Ten zeerste rekenen wij op voor de handliggende coördinatie van hare en onze inspanningen bij de studie van de naamkunde en de volkstaal. Wij weten dat daarin de onverdroten arbeid van hare leden in hoge mate het inzicht heeft verscherpt en verdiept.

Dat wij van Uwe Koninklijke Commissie heel veel kunnen leren heeft de ervaring ons reeds een kwarteeuw lang jaar na jaar bewezen.

Derhalve betuigen wij van ganser harte onze dank aan de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie, terwijl wij onze felicitaties op heden hier herhalen en haar verder goed heil toeroepen.

Prof. Dr. ROBERT FONCKE,
Voorzitter van de Vlaamse afdeling
van de Nationale Commissie voor folklore.

**Allocution de M. Albert Dauzat,
Professeur à l'École pratique des Hautes Études,
Paris**

Messieurs les Ministres,
Mesdames, Messieurs,

Je suis particulièrement honoré de représenter la France pour la célébration du jubilé de la Commission royale de Toponymie et de Dialectologie.

Vous avez eu la chance (rare à notre époque) de trouver, il y a vingt-cinq ans, un grand ministre, M. Camille Huysmans, toponymiste lui-même, qui avait compris l'intérêt de fonder un organisme associant l'onomastique et la dialectologie, deux sciences qui ont sans doute des méthodes et des objets différents, mais aussi beaucoup de sujets d'étude et de points communs, ce qui rend une coopération nécessaire et fructueuse.

M. Camille Huysmans peut être fier de son œuvre. Centre de travail, centre de coordination, votre commission est devenue un des grands foyers européens de la linguistique. Malgré son titre modeste, le *Bulletin* de la commission est une revue scientifique de premier ordre, qui contient à la fois des travaux originaux et une bibliographie critique annuelle, s'échelonnant, suivant l'importance de l'ouvrage, de la simple mention au compte-rendu détaillé.

La coopération entre Flamands et Wallons s'est affirmée, de façon remarquable, sur le terrain scientifique, jusque dans le domaine des limites linguistiques qui ont été étudiées de part et d'autre, dans leur histoire et dans leur état actuel, en toute objectivité. Au lieu d'une rivalité, c'est une émulation féconde.

Voici d'abord les atlas linguistiques. Les premiers prêts ont été les magnifiques atlas de Flandre, dont six volumes

ont déjà paru : ils sont dirigés par M. le recteur Blancquaert (que je suis fier d'avoir eu comme élève voilà quelque trente ans) avec le concours de dialectologues éprouvés comme MM. Pée, Meertens et Vangassen. En face, l'atlas wallon, préparé par mon regretté collègue Jean Haust, s'annonce comme une œuvre d'égale valeur, car le maître a laissé des continuateurs dignes de lui, notamment MM. Remacle, Piron, Legros.

Du côté de la toponymie, rappellerai-je les importants travaux de MM. Carnoy, Vannérus, Vincent, pour ne citer que les vivants et parmi les anthroponymistes, MM. Herbillon et Jodogne? L'activité déployée par vos spécialistes a permis à la Belgique d'obtenir, au Congrès international de 1949 — préparé par votre commission et si parfaitement réussi — le siège du Centre international d'onomastique, que dirige à Louvain, avec autant d'activité que de compétence, mon collègue M. J. H. van de Wijer.

Au noms des toponymistes et des dialectologues français je félicite la Commission de son activité et la remercie pour les services qu'elle a rendus et qu'elle rendra encore à la science.

Toespraak van Dr. P. J. Meertens

Het zij mij allereerst vergund, U hartelijk dank te zeggen voor Uw vererende uitnodiging, op dit uur aanwezig te zijn, nu U Uw vijfde lustrum viert en herdenkt, hoe het vijfentwintig jaar geleden is, dat de toenmalige Minister van Openbaar Onderwijs Uw Commissie voor Toponymie en Dialectologie in het leven heeft geroepen. Ik beschouw het als een groot voorrecht en bovendien als een grote onderscheiding dat ik op deze feestelijke dag Uw gast mag zijn en dat gij mij vergunt hier met een enkel woord

te getuigen van de vreugde en de dankbaarheid, die ons jegens U vervult.

Vreugde en dankbaarheid : voor beide is immers volop aanleiding, niet alleen voor U, leden en briefwisselende leden van de Commissie, maar ook voor ons, Nederlanders, die zich bezighouden met de beide wetenschappen welke van Uw organisatie het doel zijn. Die vreugde geldt allereerst het feit dat gij er zijt, dat er in het land waarmee wij Nederlanders door banden des bloeds en banden der geschiedenis meer verbonden zijn dan met welk ander land ook, dat er in Uw land een organisatie is die de wetenschappelijke werkers op twee zo belangrijke gebieden der philologische wetenschap verbindt en de gelegenheid verschaft, de resultaten van hun werkzaamheid tot onze beschikking te stellen. Gij weet dat gij ons hierin zijt voorgegaan en dat wij U eerst in 1930 met onze Dialectencommissie en in 1947 met onze Naamkunde-commissie hebben gevolgd. Onze vreugde geldt ook het feit dat van de elf leden, waarmee gij Uw werk zijt begonnen, er nog vier onder de levenden zijn die alzo de hechtst denkbare schakel vormen tussen het verleden en de toekomst. Onze vreugde geldt bovendien de verheugende omstandigheid, dat gij niet, zoals zovele ook wetenschappelijke organisaties, geleidelijk aan tot een dood of schijndood lichaam zijt geworden, maar dat gij integendeel ook bij het ingaan van uw zesde lustrum blijkt geeft van een steeds rijkere bloei en dat daar nog geen enkele aanwijzing is, dat een zekere moeheid of lusteloosheid zich van U zouden hebben meester gemaakt.

Het schone bewijs daarvan is de reeks van welhaast vijftientig Handelingen met een verscheidenheid van bijdragen, die ons niet zelden met enige jaloersheid vervult, en van de Werken en Mémoires, twee maal vijf wetenschappelijke studies waarmede gij de Vlaamse en

Waalse filologie hebt verrijkt. Zij zijn de eerste grond van onze dankbaarheid. Wie het voorrecht heeft, deze Handelingen voortdurend te moeten raadplegen, weet wat een schat van wetenschappelijke gegevens hier bijeen is gebracht en hoeveel moeilijker de arbeid van de dialectoloog en van de toponymist zou zijn zonder deze niet genoeg te waardenen hulpbron.

De geschiedenis van de Koninklijke Commissie wordt, zoals die van elke wetenschappelijke organisatie, gevormd door een reeks van namen, en elk van die namen getuigt van een leven in dienst der wetenschap. Het is zeer verleidelijk, namen te noemen, al zou het maar zijn die der afgestorven leden, maar ik moet dit terwille van de tijd nalaten. Wie de ledenlijst, zoals zij elk jaar in de Handelingen wordt afgedrukt, nog eens overleest, en wie dan bij elke naam stilstaat en zich het leven en het werk van zijn drager voor de geest roept, weet dat zij tezamen de geschiedenis vormen der Vlaamse en Waalse filologie.

Ook zonder dat het U met zoveel woorden gezegd wordt, weet gij dat de Noordnederlandse filologie U en hen die U voorgingen dankbaar is voor de daadwerkelijke medewerking, voor de steun en de vriendschap die zij van Uwentwege ondervond en nog altijd ondervindt. Wat zou ons dialectonderzoek, wat zou ons naamkunde-onderzoek zijn zonder Uw mededewerking? Gij zelf weet het antwoord te geven op deze rhetorische vraag. Laat mij slechts mogen herinneren aan de meest bescheiden, de meest onpersoonlijke bijdragen uit Uw Handelingen : de jaarlijkse bibliografieën van de dialecten- en de namenstudie, die immers ook voor ons werk van zo onschatbare waarde zijn.

Gij hebt, na vijftwintig jaar, een mijlpaal bereikt en er is alle reden voor U, met voldoening terug te zien op de weg die achter U ligt. Wij zijn verheugd en dankbaar dat de weg die vóór U ligt in sterker mate Uw belangstelling

heeft dan de weg achter U. De Dialecten- en Naamkunde-commissies der Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen hebben mij opgedragen, U op deze dag hartelijk geluk te wensen met de viering van Uw vijftientigjarig bestaan en zij doen U haar beste wensen toekomen voor Uw werkzaamheden voor nu en later. Als directeur van de bureau's voor Dialect- en Naamkunde-onderzoek voeg ik bij deze gelukwens een persoonlijk woord van warme dank voor de trouwe vriendschap, die ik van zovelen onder Uw leden mocht en mag ondervinden, voor Uw medewerking mij op zo menig gebied verleend, voor Uw voorbeeld dat steeds tot navolging heeft gelokt. Moge het U gegeven zijn Uw werk te verrichten in een wereld, die bevrijd is van zorgen zoals ze ons momenteel benauwen, in een wereld waarin de geesteswetenschappen zich vrij en onafhankelijk en door geen materiële moeilijkheden belemmerd kunnen ontwikkelen, in het belang van Uw volk en het onze en door deze van geheel de internationale wetenschap.
